

[Udenrigsministeren.]

cong's deltagelse i forhandlinger er man fra amerikansk side rede til at drøfte spørgsmålet om Vietcong's repræsentation under en eventuel fredskonference, og dette punkt vil næppe være noget uoverstigeligt problem parterne imellem. USA har erklæret, at man intet ønske nærer om at opretholde militære baser i Sydøstasien, og at man er indstillet på at trække sine styrker i Sydvietnam tilbage, så snart dette land er i stand til selv at bestemme sin fremtid uden indblanding udefra. Dette må ske ved frie valg, ligesom spørgsmålet om en genforening af hele Vietnam må afgøres ved befolkningens frie beslutning.

De hidtidige reaktioner fra Nordvietnams og Vietcong's side har ikke været meget opmuntrende. Fra denne side har man hidtil afvist at forhandle. Hanoiregeringen synes som betingelse for en forhandling at fastholde sine tidligere fremsatte fire punkter indeholdende bl. a. krav om amerikansk tilbagevækning fra Sydvietnam, indstilling af bombardementerne af Nordvietnam samt løsning af Sydvietnams politiske forhold på grundlag af den nationale befrielsesfronts program. Det bør imidlertid nævnes, at også Hanois forhandlingspunkter tager deres udgangspunkt i Genèveaftalerne af 1954, og heri ligger måske det bedste håb om, at en tilnærmelse dog kan være mulig.

I det hele står det sådan for mig, at der er små nuancer i de foreliggende reaktioner såvel som en sådan tvivl om den nøjagtige forståelse af Nordvietnams forhandlingspunkter og deres forhold til det amerikanske standpunkt, at der endnu burde være råderum for forståelse. Jeg bedømmer da heller ingenlunde den såkaldte amerikanske „fredsoffensiv“ som afsluttet. Det, det nu gælder om, er, at der vises vilje og tålmodighed til fortsatte kontakter og fortsat tilbageholdenhed i den militære virksomhed, således at sundene bliver holdt åbne og ingen mulighed for afklaring af parternes syn på, hvad der bør være den endelige praktiske løsning, går tabt. Det er måske netop i en sådan afklaring af konkrete, praktiske spørgsmål parterne imellem, at vejen frem til en forsoning er at finde.

Begge parter har sagt, at de er rede til at kæmpe, så længe det skal være. Vi sætter vor lid til, at den samme udholdenhed vil

blive lagt for dagen i viljen til fortsatte bestræbelser for uddybning og tilnærmelse af parternes standpunkter.

En genoptagelse og udvidelse af den militære virksomhed indebærer efter mit skøn stor fare for en udvidelse af konflikten på en måde, som i sidste ende også vil kunne få alvorlige konsekvenser for verdensfreden. Det siger sig selv, at enhver fredsmulighed vil blive fulgt med opmærksomhed af regeringen og have Danmarks fulde sympati og vor aktive støtte, hvor denne kan gøre gavn.

Sovjetunionens initiativ til — efter at det med sikkerhedsrådets hjælp var lykkedes at få tilvejebragt våbenstilstand mellem Pakistan og Indien i Kashmirkonflikten — at samle Pakistans præsident og Indiens premierminister til et forligsmøde i Tasjkent førte til et gunstigere resultat, end man vistnok havde kunnet vente. Den grad af enighed, som blev opnået mellem de to parter, er i sig selv — så langt den rækker — en god ting. Det må dog ikke glemmes, at der ikke for alvor blev rørt ved det egentlige kardinalpunkt i forholdet mellem de to lande: Kashmir. Hvor langt den enighed, som blev opnået, kan bære, må fremtiden derfor vise.

Sovjetunionen, som i denne virksomhed havde de vestlige stormagters støtte, har herved i gerning vist sig rede til at tage sin del af ansvaret for fredens bevarelse og uanset ideologi og dogmer at modvirke forskydninger i de internationale magtkonstellationer, som kan medføre en alvorlig fare for verdensfreden. At Sovjetunionen på denne måde tillige har styrket sin position i Asien, er klart. Den har dermed bidraget til øget stabilitet i dette område.

Det har næppe været let hverken for Pakistans præsident eller for Indiens premierminister at nå til det foreliggende resultat. Så meget mere ære har de derfor, og vi må have lov til ved denne lejlighed at mindes premierminister Shastri, som så kort før sin pludselige død nåede at øve en statsmandsgerning, der bragte hans store forgænger, Nehru, i erindring.

Blandt de problemer, NATO i den kommende tid vil komme til at stå over for, er der i særdeleshed to, som også fra dansk side må følges med den største opmærksomhed: for det første det generelle problem om alliancens fremtid og organisation og for